

PROFVND
Inscrutabilium ab Æterno
DEI OMNIPOTENTIS,
Circa Electos & Reprobos Decretorum
Arcana,
OPPOSITIS ADVERSÆ SENTENTIÆ,
COMBINATIONIBVS ELVCIDATA.
AVGVSTISSIMÆ,
VIRGINI ASCETICÆ, DISCALCEATI
CARMELITICI ORDINIS,
INCLYTÆ PARENTI,
D. THERESSIÆ,
NEC NON
Meritissimis Præstantissimæ, S. Spiritûs,
ORDINIS CARMELITARVM
DISCALCEATORVM IN REGNO
POLONIÆ PROVINCIÆ PATRIBVS.

A
Theologico Generali Craco-
uiensi Ordinis Prædicatorũ
Prouinciæ Poloniæ Studio
DEDICATA.

Anno quo

ns DoCer, & stat LeX, regnat reX, paX fIt ab hoste.

CRACOVIAE, TYPIS VNIVERSITATIS.

DOMINICO sponsas IESV Rex CHRISTE THERESSAM ~
 Quum stipulata manus stringitur alterutrum.
 Sponsa Patri Mater: fructus vis nolle quis inde?
 CARMELI miro fulget Honore DECVS.
 Dumquē studet THOMAE Gusmanis factus Achates.
 Hoc PARamicitiae nulla resoluat hyems.

AUGUSTISSIMÆ
In Ecclesia Militanti Deboræ,
SANCTISSIMÆ VIRGINI
THERESSIÆ.

Altissima Diuinae Sapientiae arcana, profundis-
simas Decretorum abyssos, inscrutabileq; vo-
luntatis eius consilium, cui magis quam *Asce-*
tica decet inscribere Matri? Non licuit extra
Iustitiae exerrare orbitam, Sanctissima Discalcea-
ti Carmelitici Ordinis PARENS, Seraphica
VIRGO THERESSIA, ac incomprehensibilem Omnipotentis sen-
sum, ineffabile circa electos & reprobos iudicium, alteri quam Tuae
dicare sanctitati, cuius profunda (in *Ascetica* vita) mysticae Theo-
logiae Dogmata, Dilectus qui pascitur inter Lilia Sponsus Vni-
genitus DEI FILIVS, crebris instillauit reuelationibus cordi.
Duplici ad Te Sanctissima Virgo pronocamur ratione, quò prae-
sentem Tuae inscribamus Sanctitati laborem: cum & immensa Vita
Tuae Sanctimonia, ob quam in Sacris Segobianis Aedibus, per ipsum
Saluatorem, Melliflua caelestis voce oris, Cum Amico meo oble-
ctare interim. recepta, Sanctissimo Patriarchae nostro DOMI-
NICO desponsari meruisti, & praeclara Filiorum Tuorum, erga
Diuinissimum Praeceptorem Doctorem Angelicum, ac totum Prae-
dicatorum Ordinem; id postulet propensio: aut enim Tui Sanctis-
simo Praeceptori suas inscribunt Theses Filij, aut si alijs dicant,
fortissime tamen, in doctrina Thomistica de eius impugnatoribus
triumphant. Grata memoria, jucundam facit praestantissimorum
Complutensis & Salmaticensis Collegij Patrum nostris cordibus con-

B. XII-16

solationem, quia Doctrinae Aquinaticae fructus, soli debere se fa-
tentur Aquinatico lumini, Doctore inquam Angelico: Illum so-
lum venerantur Magistrum, illi soli suos consecrant labores. Quid
de fortissimo in Area Thomistica loquar Athleta Germano Ithila-
lete Eupistino, qui Doctorum Ecclesiae Sanctorum Patrum aduna-
tam demonstrans Theologiam, ipsosmet ad enucleata assensum Con-
cordiae, associant triumphans discordes animos? Quin & nuper
eximium Prouinciae Poloniae Conuentus Sanctorum MICHAELIS
& JOSEPH Collegium; suis Philosophiae Rationalis gloriose in
praesentia Ornatissimorum Virorum propugnatis ac defensis Conclu-
sionibus, in Sanctissimum Angelicum. sua declarauit Studia Prae-
ceptorem: ipsi partorum Studiosae Concertationis trophaeorum sa-
crando manubias. Nonne Tessera amoris est ista? nonne grati-
tudinis erga Diuum nota Magistrum? nonne perennatura viri-
usq; Ordinis amicitiae illicium? Quare tantis & Tuae sanctita-
tis Seraphica VIRGO THERESSIA. in Ordinem Predicato-
rum, ac Sanctum Doctorem meritis, (quae auiternum Filijs Tuis
ut sectarentur inconcussam Angelicam viam Doctrinae reliquisti in-
stitutum) & Tuorum inexpugnabilis Thomistica Argyraspidum
militia affectibus, ad recipiendos vocamur fauores. Tibi haec firma
ac solida Aquinatica dedicamus scientiae Dogmata, non aliam a
Sanctitate Tua expectantes mercedem, quam indissolubile & peren-
naturum Filiorum Tuorum cum Ordine Predicatorio amicitiae
vinculum.

Tuae Sanctitatis

Deuotissimum semper

Theologicum Cracouiense Ordinis
Predicatorum Prouinciae Poloniae
Studium Generale.

QVÆSTIO THEOLOGICA.

 Vis cognouit sensum Domini? aut quis consiliarius eius fuit? aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei? *Ad Rom: cap: 11. v. 34.*

THEOLOGI Speculatiui, demonstratâ existentia DEI OPT: MAX: ex effectibus creatis, eâ solâ cognitione non contenti, desiderant vterius cognoscere sensum Domini, & quasi seipsos superexcedentes, studiosè vltra hoc volunt, inscrutabilia Decretorum eius scrutari arcana, & ineffabilem ab æterno eius inuestigare voluntatem.

Quare vnus vocetur ad fidem, alius non? vnus baptisetur, alius non? cur istis & non illis Euangelium prædicetur? vno verbo: quare hunc trahat, & illum non trahat? quare vnus prædestinetur, alius reprobetur? vsquè modò in Scholis Theologorum publicè disputatur, deciditur & decernitur, & variè à varijs decreta DEI disponuntur ac dispensantur.

Quare meritò Theologi Speculatiui, Consiliarij & Secretarij Supremi Dominij DEI appellari possunt: qui studiosè inquirentes Divinæ Sapientiae consilia, & quo nos Supremus Conditor moderamine iudiciorum regat, supernarum dispositionum, occultas prædestinationis causas, & secretorum DEI altissimas rationes decernunt & determinant. Sed quoniam incomprehensibilia iudicia DEI, & omnem vim ingeniorum superant inuestigabiles viæ eius: ideo quæ sint Supremi Iudicis super filios hominum determinata consilia, quæ & qualia Decreta ab æterno dum sensum Domini explorant, in varias abierunt sententias.

Thomistæ cum verioribus Scotistis, Absoluti Dominij rigidi Defensores, DEVM omnia decernere ex plenitudine potestatis asserunt, nec dependere à præuisione consensûs, in prædefinitione & prædeterminatione Actuum liberorum.

Vnde DEVM simpliciter & absolute conuertere voluntates hominum: DEVM volentes ex nolentibus efficere: motionem Divinam auferre duritiem cordis, gratiâ victrice & prædeterminatrice: DEVM inclinare corda hominum quò & quando voluerit: DEVM non prærequirere certas temporis occasiones & morum dispositiones: DEVM mouere voluntatem faciendo vt velit. Et hi meritò Supremi & Monarchici Dominij Consiliarij appellari possunt.

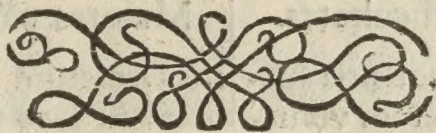
Per oppositum, alij in humana vota faciliores, & quasi blandiendo suauiori Dominio DEI, & libertati creatæ, primas dant libero arbitrio partes. Quare prius opus esse præscientiæ conditionati consensûs, vt aliquid Supremum Imperium DEI circa actus liberos creaturæ decernat, asserunt. Ex consequenti fit in sententia illorum, DEVM absolutè non conuertere voluntates hominum, sed sub conditione, si scilicet ipsi voluerint, & se determinauerint; DEVM volentes ex præuisis voluturis efficere: Motionem Diuinam molliem cordis supponere, nempe ipsam determinationem liberi arbitrij: DEVM inclinare corda hominum, quò & quando ipsis placitum viderit: DEVM alligari certis circumstantijs & morum dispositionibus, nec non expectare consensum voluntatis: DEVM mouere voluntatem si velit. Quare gratiam DEI ad opus salutare requisitam, siue præuenientem, siue excitantem, siue adiuuantem, tam physicè, quàm moraliter, etiam discretiuam actu credentis à non credente, subdunt libero arbitrio, quo ad vsum, applicationem & determinationem. Decreta autem Thomistica plusquam Adamantina vocant: & fatalem quandam inducentia necessitatem, quâ positâ, impossibile videtur illis, iustitiam sustinere increpationum, Dominium defendere libertatis, & causalitatem à DEO remoueri peccati, si inseparabiliter & indeclinabiliter, sibi subijciant voluntatem. Vnde hæc propositio: Voluntas ab auxilio gratiæ amabit, vel voluntas à DEO conuertetur, non habet apud illos absolutam veritatem, sed solum conditionatam: non enim est infallibiliter apud illos verum, quòd voluntas ab auxilio gratiæ ^{mota} amabit, nisi sub hac conditione, si se determinabit ad amorem vel conuersionem: Hi meritò Consiliarij Domini Polytici, & quasi Ciuilis denominari possunt.

Ad duas ergò Sententias reducuntur omnes de efficacia gratiæ & Decretorum DEI, & quicquid verbo dixeris, vnâ re ipsâ tenes. Prima quæ dicit: Gratiam esse sibi & libero arbitrio causam, cur hîc & nunc influant in actum fidei, v. g. & in hac sententia Gratia applicat & determinat arbitrium. Secunda quæ dicit, liberum arbitrium esse sibi & gratiæ causam, cur hîc & nunc influant in opus, scilicet in actum fidei supernaturalis vel amoris Diuini. In Prima igitur sententia vsus liberi arbitrij totaliter subijcitur gratiæ efficaci. Vnde vt DEVS decernat efficaciter alicui dare actum fidei, sufficit vt cognoscat se habere potestatem dandi talem gratiam, & media, sibi totaliter subijciendi liberum arbitrium. Ex hac sola simplicis intelligentiæ cognitione, nullâ præcedente & explorante, dispositionem liberi arbitrij præscientiâ, decernit vni dare actum fidei, alteri denegare. In hac ergo sententia Thomistica, Decretum discretiuum suam non habet efficaciam, ratione alicuius præscientiæ, sed ex Omnipotenti potestate.

In Secunda Sententia vsus gratiæ totaliter subijcitur libero arbitrio; vnde vt DEVS decernat efficaciter dare alicui actum fidei, debet prius præuidere dispositionem liberi arbitrij, secundum quam in certis circumstantijs

stantijs vteretur gratiâ, si illi daretur in dictis circumstantijs, in alijs autem non vteretur. Ex hac ergo exploratrice præscientiâ decernit efficaciter dare vni actum fidei, alteri denegare, vel ponere vnum in circumstantijs, in quibus prævidit liberum arbitrium vsurum gratiâ, & alium non ponere. In hac ergo Sententia Decretum discreti-uum non ex Omnipotenti potestate, sed ratione alicuius ex præscientiâ determinationis sortitur efficaciam, nempe quia antecessit præscientia conditionatæ determinationis ad credendum.

Hinc inter Thomistas & Aduersarios eadem est de principijs æternis, ac de temporalibus difficultas. Id enim quod DEVS facit in tempore, est ab æterno efficaciter prævolitum, & certò præscitum, sicut in tempore. Duo sunt principia actûs, v.g. Fidei, Gratia, & Liberum arbitrium: ita in æternitate, duo sunt principia actûs fidei, Prævolitio & Præscientia. Nullus Catholicorum hoc negat, sed eadem redit de principijs æternis, ac de temporalibus difficultas. An scilicet sicut in principijs temporalibus, vnum est causa influendi alteri, vel enim gratia, siue sit adiuuans, siue excitans, est causa, cur liberum arbitrium hîc & nunc influat in actum fidei, id est, vel gratia determinat & applicat liberum arbitrium vt credat; vel e contra: liberum arbitrium gratiam, & omnes collectiones gratiarum. Ita in æternis quæritur, An vnum sit ratio alterius, ita vt vel efficacia Decreti oriatur ex certitudine alicuius præscientiæ, vel certitudo præscientiæ oriatur ex efficacia alicuius Decreti. Primum Decretum vocari potest: Decretum ex Omnipotentia efficax, & hoc Thomisticum. Secundum Decretum dici potest: Decretum ex præscientia efficax, & hoc Molinisticum (quo gratiâ disputationis admissio & scientiâ mediâ sui Genitricis) licet videantur ad sensum facilius componere prædefinitiones actuum liberorum, illasâ eorum libertate, sed re benè perspectâ, & intimiùs consideratâ, non solum in easdem, sed & in maiores incidunt & profundius merguntur difficultates, quas pati videtur sententia Thomistica, ex parte gratiæ, libertatis creatæ, immò actûs peccati. Quod sequentes combinationes ad oculum demonstrant.

LIBERTATIS

Prædeterminatio

Decretum ex Omnipotentia.

Præscientia

Decretum ex Præscientia.

Easdem patiuntur difficultates.

1. DEVS decernit Petrum crediturum sine læsione libertatis: quia vult, quod in istis circumstantijs, non solum credat, sed etiam liberè credat.2. Ideo in istis circumstantijs liberè credit, quia prævolitum est decreto ex Omnipotentia efficaci, quod se determinaret ad credendum.3. Necessè est fieri quod est à DEO prævolitum: si ergo prævolitum est Decreto antecedente omnem præscientiam, vt Petrus in istis circumstantijs se determinet liberè ad credendum, necesse erit, Petrum in istis circumstantijs se determinare ad credendum.4. Necessitas à libertate præuolita dependens, non est antecedens sed consequens, quia non minùs coniungitur libertati, quod infert libertatem, quàm quod supponit libertatem.	1. DEVS decernit Petrum crediturum sine læsione libertatis: quia præcit, quod in istis circumstantijs, non solum credet, sed etiam liberè credet.2. Ideo in istis circumstantijs liberè credit, quia præscitum est, quod se determinaret ad credendum.3. Necessè est fieri quod est à DEO præscitum: si ergo præscitum est præscientià antecedente omne Decreto efficax, quod Petrus in istis circumstantijs se determinet liberè ad credendum, necesse erit, Petrum in istis circumstantijs se determinare ad credendum liberè.4. Necessitas dependens à libertate præscita, non est antecedens sed consequens, quia non minùs coniungitur libertati, quod supponit libertatem, quàm quod infert libertatem.

Minores patitur difficultates.

1. Decretum ex Omnipotentia, subdit totaliter DEO liberam voluntatis creatæ determinationem.
2. Defenditur à Sancto Augustino, contra suos Impugnatores.
3. Subdit arbitrium, vt in Domino non seipso gloriatur.

Maiores patitur difficultates.

1. Decretum ex præscientia, non subdit DEO totaliter liberam voluntatis creatæ determinationē.
2. Defenditur ab Impugnatoribus, contra Sanctum Augustinum.
3. Eleuat arbitrium, vt in seipso, non in Domino gloriatur.

GRATIA PRÆDETERMINANS THOMISTICA.

1. Datur vni gratia determinans arbitrium, quæ non datur alteri.
2. Cur vni detur gratia determinans arbitrium & non alteri? Respondet Apostolus: Tu homo quis es, qui respondeas Deo?

GRATIA DETERMINATA ADVERSARIORVM.

1. Dantur vni certæ circumstantiæ, quæ non dantur alteri.
2. Cur vni dentur circumstantiæ certæ, quæ non dantur alteri? Respondet Apostolus: Tu homo quis es, qui respondeas Deo?

THOMISTÆ CVM D. AVGVST. || ADVERSARII.

1. Si Tyrij videant miracula, dabitur eis gratia faciens eos credere, quæ non datur Iudæis videntibus miracula.
2. Quid præ Tyrijs increpamur? Nam æquè benè ac Tyrij credidissimus, si voluisset Deus nobis dare gratiam determinantem, quam dedisset Tyrijs.
3. Væ tibi Corosaim, quia voluntariâ tuâ obstinatione, post tot signa, auxilium determinans arbitrium tibi paratum, vel dandum impedivisti, quod sibi paratum Tyrij non impedivissent, gratiâ determinante eorum arbitrium, si tot signa eis facta fuissent.

1. Si Tyrij videant miracula, ponentur in circumstantijs congruis, in quibus non ponentur Iudæi videntes miracula.

2. Quid præ Tyrijs increpamur? Nam æquè benè ac Tyrij credidissimus, si voluisset Deus nos ponere in circumstantijs illis, in quibus posuisset Tyrios.

3. Væ Tibi Corosaim, quia voluntariâ tuâ obstinatione, post tot signa, auxilium ab arbitrio determinandum tibi paratum vel datum, reddidisti inefficax, quod sibi Tyrij reddidissent efficax, arbitrio eorum determinante gratiâ, si tot signa illis facta fuissent.

OBIICIUNT ADVERSARII THOMISTIS.

Quis non intelligat aut videat iustissimam fore Iudæorum excusationem? si Respondeant: se quoq; fuisse credituros, si data eis fuisset gratia efficax, faciens credere.

OBIICIUNT THOMISTÆ ADVERSARIIS.

Quis non intelligat aut videat iustissimam fore Iudæorum excusationem? si Respondeant: se quoq; fuisse credituros, si positi fuissent in circumstantijs congruis.

INSTANT ADVERSARII.

Iniquum est ac prorsus alienum, non solum à Diuinitate, sed ab ipsa humanitate, ipsis, scilicet Iudæis vitio verti, quod non præstiterint: Quod ij, qui præ ipsis, Omnipotenti gratiâ adjuui fuissent.

INSTANT THOMISTÆ.

Iniquum est ac prorsus alienum, non solum à Diuinitate, sed ab ipsa humanitate, ipsis, scilicet Iudæis, vitio verti, quod non præstiterint: Quod ij, qui præ ipsis, in circumstantijs congruis positi fuissent.

Minores patitur difficultates.

1. Gratia determinans arbitrium, est prima radix discretionis bonorum à malis.
2. In gratia determinante, voluntas est pedissequa, & gratia Domina, hæc totum tribuit Deo, ut arbitrium in nullo gloriatur.

Maiores patitur difficultates.

1. Arbitrium determinans gratiam, est prima radix discretionis bonorum à malis.
2. In gratia determinata, voluntas est Domina, & gratia pedissequa, hæc partem sibi vendicat, partem relinquit Deo, & primam sibi dat.

LIBERTAS PRÆVOLITA.

LIBERTAS PRÆSCITA.

Easdem patiuntur difficultates.

1. Quidquid fit ex suppositione libertatis, non potest lædere libertatem, etiam si antecedit actum liberum.
2. Ergo quod fit ex suppositione libertatis prævolitæ, decreto efficaci antecedente præscientiam, non potest lædere libertatem, etiam si antecedit actum liberum.
3. Ratio consequentiæ est, quod est prævolitum, non est conditio destruens libertatem; alioquin non posset dici libertas prævolita, sed deberet dici necessitas prævolita.

1. Quidquid fit ex suppositione libertatis, non potest lædere libertatem, etiam si antecedit actum liberum.
2. Ergo quod fit ex suppositione libertatis præscitæ & prævolitæ, decreto subsequente præscientiâ, non potest lædere libertatem, etiam si antecedit actum liberum.
3. Ratio consequentiæ est, quod est præscitum, non est conditio destruens libertatem; alioquin non posset dici libertas præscita, sed deberet dici necessitas præscita.

Minores patitur difficultates.

1. Libertas prævolita facit secundum liberum in sua libera determinatione, dependere à primo libero, similiter & secundum determinans à primo determinante.
2. Ideò gratia prædeterminans supponens libertatem prævolitam, est congrua libertati secundi liberi.

Maiores patitur difficultates.

1. Libertas præscita tollit dependentiam secundi liberi in sua libera determinatione, à primo libero, & secundi determinantis à primo determinante.
2. Ideò gratia congrua supponens libertatem præscitam, est incongrua libertati secundi liberi.

**CONCURSVS PRÆVIVS
AD MATERIALE PECCATI.**

**CONCURSVS PEDISSEQVVS
AD MATERIALE PECCATI.**

Easdem patiuntur difficultates.

1. DEVS concursu præuio, determinat libertatem ad actum odij, hîc & nunc liberè ponendum.

2. Non tamen determinat ad malitiam; quia actus odij hîc & nunc liberè ponendus, habet duas rationes: Vnam, ad quam sequitur malitia: alteram, ad quam non sequitur malitia: DEVS autem determinat ad actum odij, hîc & nunc liberè ponendum, sub illa ratione, ad quam non sequitur malitia.

1. DEVS concursu pedissequo, determinatur à voluntate creata ad actum odij, hîc & nunc liberè ponendum.

2. Non tamen determinatur ad malitiam, quia actus odij, hîc & nunc liberè ponendus, habet duas rationes: Vnam, ad quam sequitur malitia: alteram, ad quâ non sequitur malitia: DEVS autem determinatur ad actum odij, hîc & nunc liberè ponendû, sub illa ratione, ad quam non sequitur malitia.

OBIICIUNT THOMISTIS ADVERSARIJ.

Iniustum & Diuinæ bonitati repugnans videtur, quòd DEVS æterno supplicio hominem puniat, propter actus peccati, quos ab æterno prædefiniuit eum elicitorum, & ad quos eliciendos præmotione efficacissimâ, & cum actu indissolubiliter connexa, voluntatem eius applicauit & determinauit. Videtur enim sic procedere: sicut, si ludex rem alienam mitteret in peram alicuius, & postea illum tanquam de furto convictum morti adiudicaret.

THOMISTÆ RETOR- QVENT.

Iniustum & Diuinæ bonitati repugnans videtur, quòd DEVS cum videat per scientiam mediam infinitas occasiones & circumstantias, in quibus homo non erat peccaturus, sed benè operaturus, nolit tamen in illis constituere, sed potius in alijs, in quibus per eandem scientiam præsciuit eum infallibiliter in peccatum lapsurum. Videtur enim sic procedere: sicut, si quis duceret aliquem ad fastigium Turris, vel ad supercilium montis, ex quo certò sciret eum in præcipitium lapsurum: vel in syluam, in qua deberet à latronibus spoliari & iugulari: talis censeretur esse causa solùm permissiua, & non positiua mortis illius?

Minores patitur difficultates.

Concursus præuius non potest esse causa physica malitiæ; quia voluntas vt deficiens non subditur illi; est tamen causa physica bonitatis, quia voluntas vt efficiens subditur illi.

Maiores patitur difficultates.

Concursus pedissequus debet esse causa physica malitiæ, non minus ac est causa physica bonitatis; quia quantum est ex parte DEI, æqualiter determinatur à voluntate ad bonitatē vel malitiā.

THOMISTÆ.

Ideò perditio nostra ex nobis, & auxilium nostrum in solo Deo est, cui honor, & gloria in sæcula sæculorum, Amen.

ADVERSARIJ.

Ideò perditio nostra ex Deo, & auxilium nostrum à propria voluntate. Cui honor? cui gloria?

Disputabuntur publicè ad Ædes Sanctissimæ Trinitatis,

OBIECTIS SATISFACIENTE

R. P. Fr. ALANO BARDZINSKI,
Studente Formali,

SVB ASSISTENTIA

Adm. R. P. Fr. CASIMIRI LEZENSKI,
Eiusdem Studij Regentis.

Anno 1681. Mense Martio, Die 4. Sæpi pomeridianis.

XII. 16

716642 Bibliotheca 5 600,-
P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej

06904

